

B.A. (SEM/CR) CBCS Part-II Semester-III Examination: March/April-2023
History (Optional) Paper-III

HISO3: History of Modern Maharashtra (1900 To 1960)

Day and Date: Thursday, 18/05/2023

Total Marks: 60

Time: 10.30 AM To 12.30 PM

Instructions:

1. All Questions are Compulsory.
2. All Questions carry equal marks.
3. Figures to the right indicate full marks

Q.1. Choose the Correct alternatives from the following.

15

- 1 In 1900 V.D. Savarkar founded Organization
 A) Mitramela B) Yugantar Samiti C) Navjawan Bharat Sabha D) Indian National Army
- 2 Vishnu Ganesh Pingale was sentenced to death in Conspiracy
 A) Jackson B) Lahor C) Kakori D) Chittagon
- 3 Among the youths who dropped out of college because of the non-cooperation movement and then took up national teaching were----- from Islampur.
 A) Tatyasaheb Deshpande B) V.P Limaye C) Shankarao Javadekar D) Sakharam Bhagwat
- 4 The Leadership of Shiroda Satyagraha came to -----.
 A) Dr. V.V Athalye, Acharya S. D Javadekar B) Raosaheb Patwardhan, Appa Nabar
 C) Rambhau Parab, Dharmanand Kosambi d) Annasaheb Sahasrabuddhe, Dr. B.C.Lagu
- 5 ----- is the woman who did not leave the flag even after being beaten by the police in the forest satyagraha of Bilashi?
 A) Balutai Kadam B) Rajutai Kadam C) Durgatai Joshi D) Usha Mehta
- 6 Mulshi's lingering and phenomenal struggle were raised by the----- village farmers and disaster victims
 a) 60 b) 57 c) 54 d) 53
- 7 The commander of the Red Army in Vidarbha was
- 8 The organization 'Mumbai Kamgar Samiti' was formed under the chairmanship of -----.
 A) Lala Lajpatrai B) Shripad Amrit Dange C) Justice Narayan Chandavarkar D) Raghunath Vakhle
- 9 The organization 'Vanita Vishram' was started by...
 A) Dr. Rakhmabai Raut B) Ramabai Ranade C) Tarabai Shinde D) Janakka Shinde
- 10 'Vital Vidhwansak' was the weekly started by -----.
 A) Dr. Babasaheb Ambedkar B) Kisan Bandsode C) Shivram Kamble D) Dhanaji Bihade
- 11 Andhra state was formed in the----- year
 A) 1952 B) 1953 C) 1954 D) 1955
- 12 The Chairman of the State Reorganization Commission was -----.
 A) Justice Fazal Ali B) Justice S. K. Dar C) Justice Wanchhu D) Justice PunTambhe

- 13 The Maharashtra Unification Conference was held on 28th July 1946 in Bombay under the chairmanship of -----.
- A) Shankarao Dev B) Shankarao More C) Comrade Dange D) Keshavrao Jedhe
- 14 In the -----agreement, it was decided that efforts should be made to create an independent province of 'Mahavidarbha'.
- A) Nagpur B) Akola C) Belgaum D) Mumbai
- 15 Maharashtra state was created on -----.
- A) May 4, 1960 B) May 1, 1960 C) May 5, 1960 D) May 10, 1960

Q.2. Write short Notes (Three out of Four) .

15

- 1 Program of Non-Cooperation Movement
- 2 Tufan Sena
- 3 The Kalaram Temple movement
- 4 Samyukta Maharashtra Movement

Q.3. Write short Answers (Three out of Four) .

15

- 1 Give information about the agitations in Mumbai during the 1942 movement
- 2 Describe the work of Rajarshi Shahu Maharaj on untouchability
- 3 Explain what is Samyukta Maharashtra Movement
- 4 Explain the performance of newspapers and Shahirs in the Samyukta Maharashtra movement

Q.4.. Answer the following question on broad. (One out of two).

15

- 1 Take a look at the farmers' movement in Maharashtra
- 2 What is the Samyukta Maharashtra Movement? Explain this and take a look at the Samyukta Maharashtra movement

मराठी रूपांतर

सूचना: :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 इ.स. १९०० मध्ये वि.दा. सावरकर यांनीही संघटना स्थापन केली.
अ) मित्रमेळा ब) युगांतर समिती क) नवजवान भारत सभा ड) इंडियन नॅशनल आर्मी
- 2कटाच्या खटल्यात विष्णू गणेश पिंगळे यांना फाशीची शिक्षा देण्यात आली.
अ) जॅक्सन ब) लाहोर क) काकोरी ड) चित्तगाव
- 3 असहकार आंदोलनामुळे ज्यांनी महाविद्यालयीन शिक्षण सोडले नंतर राष्ट्रीय अध्यापन केले अशा तरुणांत इस्लामपूरचे..... हे होते
अ) तात्यासाहेब देशपांडे ब) वि. प्र. लिमये क) शंकरराव जावडेकर ड) सखाराम भागवत
- 4 शिरोडा सत्याग्रहाची सूत्रे -----यांच्याकडे आली
अ) डॉ. वा. वि. आठल्ये, आचार्य शं. दा. जावडेकर ब) रावसाहेब पटवर्धन, आप्पा नाबर क) रामभाऊ परब, धर्मानंद कोसंबी ड) आण्णासाहेब सहस्रबुद्धे, डॉ. बा. चिं. लागू

- 5 बिळाशीच्या जंगल सत्याग्रहात पोलिसांनी मारहाण करूनही झेंडा सोडला नाही ती महिला -----ही होती.
 अ) बाळूताई कदम ब) राजूताई कदम क) दुर्गाताई जोशी ड) उषा मेहता
- 6 मुळशीचा अभूतपूर्व व प्रदीर्घ लढा..... गावातील शेतकरी व आपदग्रस्तांनी उभारला.
 (अ) ६० (ब) ५७ (क) ५४ (ड) ५३
- 7 विदर्भातील लाल सेनेचे सेनापतीहोते
 अ) अशोकलाल बागडी ब) विनायक दांडेकर क) मदनलाल बागडी क) अप्पाजी द्रविड
- 8 'मुंबई कामगार समिती' ही संघटना -----यांच्या अध्यक्षतेखाली स्थापन झाली.
 अ) लाला लजपतराय ब) श्रीपाद अमृत डांगे क) न्या. नारायण चंदावरकर ड) रघुनाथ वखळे
- 9 'वनिता विश्राम' ही संस्था..... यांनी काढली.
 अ) डॉ. रखमाबाई राऊत ब) रमाबाई रानडे क) ताराबाई शिंदे ड) जनाक्का शिंदे
- 10 'विटाळ विध्वंसक' हे साप्ताहिक -----यांनी सुरु केले.
 अ) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर ब) किसन बंदसोडे क) शिवराम कांबळे ड) धनाजी बिहाडे
- 11 आंध्र राज्याची निर्मिती-----साली झाली.
 अ) १९५२ ब) १९५३ क) १९५४ ड) १९५५
- 12 राज्य पुनर्रचना आयोगाचे अध्यक्ष----- हे होते.
 अ) न्या. फाजल अली ब) न्या. एस. के. दार क) न्या. वांछू ड) न्या. पुणतांबे
- 13 २८ जुलै, १९४६ रोजी मुंबई येथे----- यांच्या अध्यक्षतेखाली महाराष्ट्र एकीकरण परिषद भरली.
 अ) शंकरराव देव ब) शंकरराव मोरे क) कॉ. डांगे ड) केशवराव जेधे
- 14 -----करारात 'महाविदर्भ' स्वतंत्र प्रांत निर्माण करण्याचे प्रयत्न करावेत असे ठरले
 अ) नागपूर ब) अकोला क) बेळगाव ड) मुंबई
- 15 ----- रोजी महाराष्ट्र राज्याची निर्मिती झाली.
 अ) ४ मे, १९६० ब) १ मे, १९६० क) ५ मे, १९६० ड) १० मे, १९६०

Q.2.टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

- 1 असहकार चळवळीचा कार्यक्रम
- 2 तुफान सेना
- 3 काळाराम मंदिर सत्याग्रह
- 4 संयुक्त महाराष्ट्र समिती

Q.3.थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

- 1 १९४२ च्या चळवळीतील मुंबईमधील आंदोलने यांची माहिती द्या
- 2 राजर्षी शाहू महाराजांचे अस्पृश्यता निवारण विषयक कार्य सांगा.
- 3 संयुक्त महाराष्ट्र चळवळ म्हणजे काय ते स्पष्ट करा
- 4 संयुक्त महाराष्ट्र चळवळीतील वृत्तपत्रे व शाहिरांची कामगिरी स्पष्ट करा

Q.4.सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

- 1 महाराष्ट्रातील शेतकरी चळवळीचा आढावा घ्या
- 2 संयुक्त महाराष्ट्र चळवळ म्हणजे काय ? हे स्पष्ट करून संयुक्त महाराष्ट्र चळवळीचा आढावा घ्या

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 इ.स. १९०० मध्ये वि.दा. सावरकर यांनीही संघटना स्थापन केली.
अ) मित्रमेळा ब) युगांतर समिती क) नवजवान भारत सभा ड) इंडियन नॅशनल आर्मी
Option 1
- 2कटाच्या खटल्यात विष्णू गणेश पिंगळे यांना फाशीची शिक्षा देण्यात आली.
अ) जॅक्सन ब) लाहोर क) काकोरी ड) चित्तगाव
Option 2
- 3 असहकार आंदोलनामुळे ज्यांनी महाविद्यालयीन शिक्षण सोडले नंतर राष्ट्रीय अध्यापन केले अशा तरुणांत इस्लामपूरचे..... हे होते
अ) तात्यासाहेब देशपांडे ब) वि. प्र. लिमये क) शंकरराव जावडेकर ड) सखाराम भागवत
Option 3
- 4 शिरोडा सत्याग्रहाची सूत्रे -----यांच्याकडे आली
अ) डॉ. वा. वि. आठल्ये, आचार्य शं. दा. जावडेकर ब) रावसाहेब पटवर्धन, आप्पा नाबर क) रामभाऊ परब, धर्मानंद कोसंबी ड) आण्णासाहेब सहस्रबुद्धे, डॉ. बा. चिं. लागू
Option 1
- 5 बिळाशीच्या जंगल सत्याग्रहात पोलिसांनी मारहाण करूनही झेंडा सोडला नाही ती महिला -----ही होती.
अ) बाळूताई कदम ब) राजूताई कदम क) दुर्गाताई जोशी ड) उषा मेहता
Option 2
- 6 मुळशीचा अभूतपूर्व व प्रदीर्घ लढा..... गावातील शेतकरी व आपदग्रस्तांनी उभारला.
(अ) ६० (ब) ५७ (क) ५४ (ड) ५३
Option 3
- 7 विदर्भातील लाल सेनेचे सेनापतीहोते
अ) अशोकलाल बागडी ब) विनायक दांडेकर क) मदनलाल बागडी क) अप्पाजी द्रविड
Option 1
- 8 'मुंबई कामगार समिती' ही संघटना -----यांच्या अध्यक्षतेखाली स्थापन झाली.
अ) लाला लजपतराय ब) श्रीपाद अमृत डांगे क) न्या. नारायण चंदावरकर ड) रघुनाथ वखळे
Option 3
- 9 'वनिता विश्राम' ही संस्था..... यांनी काढली.
अ) डॉ. रखमाबाई राऊत ब) रमाबाई रानडे क) ताराबाई शिंदे ड) जनाक्का शिंदे
Option 1
- 10 'विटाळ विध्वंसक' हे साप्ताहिक -----यांनी सुरु केले.
अ) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर ब) किसन बंदसोडे क) शिवराम कांबळे ड) धनाजी बिहाडे
Option 2
- 11 आंध्र राज्याची निर्मिती-----साली झाली.
अ) १९५२ ब) १९५३ क) १९५४ ड) १९५५
Option 2
- 12 राज्य पुनर्रचना आयोगाचे अध्यक्ष----- हे होते.
अ) न्या. फाजल अली ब) न्या. एस. के. दार क) न्या. वांछू ड) न्या. पुणतांबे

Option 1

13 २८ जुलै, १९४६ रोजी मुंबई येथे----- यांच्या अध्यक्षतेखाली महाराष्ट्र एकीकरण परिषद भरली.

अ) शंकरराव देव ब) शंकरराव मोरे क) कॉ. डांगे ड) केशवराव जेधे

Option 1

14 -----करारात 'महाविदर्भ' स्वतंत्र प्रांत निर्माण करण्याचे प्रयत्न करावेत असे ठरले

अ) नागपूर ब) अकोला क) बेळगाव ड) मुंबई

Option 2

15 ----- रोजी महाराष्ट्र राज्याची निर्मिती झाली.

अ) ४ मे, १९६० ब) १ मे, १९६० क) ५ मे, १९६० ड) १० मे, १९६०

Option 2

Q.2.टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

1 असहकार चळवळीचा कार्यक्रम

Ans:

2 तुफान सेना

Ans:

3 काळाराम मंदिर सत्याग्रह

Ans:

4 संयुक्त महाराष्ट्र समिती

Ans:

Q.3.थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

1 १९४२ च्या चळवळीतील मुंबईमधील आंदोलने यांची माहिती द्या

Ans:

2 राजर्षी शाहू महाराजांचे अस्पृश्यता निवारण विषयक कार्य सांगा.

Ans:

3 संयुक्त महाराष्ट्र चळवळ म्हणजे काय ते स्पष्ट करा

Ans:

4 संयुक्त महाराष्ट्र चळवळीतील वृत्तपत्रे व शाहिरांची कामगिरी स्पष्ट करा

Ans:

Q.4.सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

1 महाराष्ट्रातील शेतकरी चळवळीचा आढावा घ्या

Ans:

2 संयुक्त महाराष्ट्र चळवळ म्हणजे काय ? हे स्पष्ट करून संयुक्त महाराष्ट्र चळवळीचा आढावा घ्या

Ans:
